

[Inge Krogh.]

ting om hospitalsjournaler og tavshedspligt, der skal med ind, og det er meget store vitale spørgsmål for mange. Derfor anbefaler vi udskydelsen og uden udvalgsbehandling.

Hanne Reintoft (DKP):

Som vi allerede sagde ved sidste førstebehandling af dette lovforslag, kan vi egentlig godt medvirke. Vi synes nok, at sagen haster, men når vi godt vil være med til at skyde den ud, er det, fordi den ikke er tilstrækkelig gennemarbejdet og tilstrækkelig gennemdiskuteret ude i offentligheden.

Vores problem med partsoffentlighed er faktisk slet ikke hvordan eller hvorledes på de præmisser, der er her. Det er ikke et spørgsmål, om folk ude i forvaltningen må se dette eller hint. Det er simpelt hen et spørgsmål om at forvalte, så der ikke er noget at skjule, og så befolkningen er med i forvaltningen. Hvis vi kunne gennemføre det, har man vores fulde støtte, men dette med, om vi skal til at føre dobbeltjournaler på socialkontorerne, eller om vi ikke skal til at føre dobbeltjournaler, er faktisk et ganske uinteressant problem, og derfor har vi heller ikke så meget imod at udskyde det.

Abel (CD):

Netop for at sikre den grundighed, som man har ønsket fra udvalgets side, skal centrum-demokraterne også tilslutte sig, at man hurtigt får denne sag til anden behandling, således at man får mulighed for inden for det næste år at afslutte udvalgsarbejdet. Det er vigtigt, at man får gennemført denne lov, som også de tidligere ordførere har været inde på. Jeg kan ganske kort tilslutte mig det, som hr. Hagen Hagensen sagde; også vi ønsker en samlet forvaltningslov, men alt i alt tilslutning til det foreliggende.

Justitsministeren (Orla Møller):

Der er grund til et par bemærkninger i forbindelse med ordførernes indlæg.

For det første er det naturligvis rigtigt, at vi har et behov for en sådan lov om offentlighed i forvaltningen og også for, at vi har gjort tilstrækkelige erfaringer til, at der kan forbedres på det, der allerede eksisterer.

Jeg tør også love, at der bliver ikke tale om unødigt forsinkelse af det arbejde, der er i gang, men det er nu engang meget om-

findtlige områder, vi befinder os på, og derfor vil jeg godt i forbindelse med fru Hanne Reintofts indlæg sige, at der naturligvis aldrig har været tale om, at man i forvaltningen skulle arbejde på en sådan måde, at der var noget at skjule. Det er et helt andet hensyn, der kommer ind i betragtningen, når disse ting skal vurderes, nemlig under hvilken form man også kan skærme det menneske, der på en eller anden måde er kommet ind i forvaltningssituationen. Begge hensyn, både åbenheden og beskærmelsen af den enkeltes rettigheder, skal naturligvis finde sin balance i et sådant forslag.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Ønskes der udvalgsbehandling? (Ophold). Da det ikke er tilfældet, går lovforslaget direkte til anden behandling.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser om mødrehjælpens virksomhed. (Ændring som følge af lov om social bistand).

(Lovforslag nr. 83. Fremsat 26/2 75).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Hjortnæs (S):

Da mit partis ordfører, fru Inge Fischer Møller, ikke kan være til stede, skal jeg på socialdemokratiets vegne anbefale det foreliggende lovforslag. Det er jo en ren konsekvenslov, som følger af, at mødrehjælpsinstitutionen skal nedlægges pr. 1. april 1976, og det er helt i overensstemmelse med bistandslovens og reformkommissionens intentioner, at opgaverne overføres til primærkommunernes socialudvalg og til amtskommunernes sociale centre.

Jeg har ikke noget behov for at få udvalgsbehandling af dette lovforslag og kan anbefale, at det går direkte til anden behandling.

Elsebeth Kock-Petersen (V):

Som hr. Hjortnæs sagde, er det foreliggende lovforslag en konsekvens af bistandslovens indførelse af det enstrengede system. Efter det skal mødrehjælpsinstitutionerne jo nedlægges. For så vidt angår faderskabssager, foreslås det i lov om børns retsstilling, at moderen kan vælge at søge bistand enten fra sin hjemstedskommunes sociale udvalg eller fra amtskommunens socialcenter. Den samme valgfrihed foreslås i lov om svangerskabsafbrydelse og i lov om sterilisation og kastration, hvor den pågældende altså kan henvende sig enten til en læge eller til et amts socialcenter.

Den valgfrihed, der her angives, er noget, venstre lægger stor vægt på, og vi tilsiger vor velvillige behandling.

Jeg må måske i den forbindelse have lov til at stille justitsministeren et spørgsmål. Det fremgår af skrivelse af 14. marts 1973 fra landsudvalget for mødrehjælpens personale, at mødrehjælpen også beskæftiger sig med adoptionssager. Der er ikke i lovforslaget nævnt noget om dette. Jeg kunne måske få en bemærkning fra justitsministeren om dette.

Tange (FP):

Fremskridtspartiet er indforstået med, at der må træffes bestemmelser i anledning af, at mødrehjælpsinstitutionerne ophæves, men vi er lidt betænkelige ved den måde, hvorpå man vil have sagerne behandlet nu, at de skal lægges ud til socialcentre og samråd. Vi mener, at der måske kan være tale om, at sagerne kan behandles bedre og navnlig også lidt billigere andre steder, men det mener jeg vi skal se på i udvalget, og vi giver tilsagn om saglig deltagelse i udvalgsarbejdet.

Gunner Baunsgaard (RV):

Forinden bistandslovens ikrafttræden den 1. april 1976 vil det blive nødvendigt at få mødrehjælpens opgaver placeret, idet denne institution jo nedlægges. Det er helt i orden, at der på disse ømtålelige områder gives klienten en valgmulighed, således at der i forskellige sager kan vælges mellem lægen og det kommunale socialudvalg eller det amtskommunale socialcenter.

Fru Grethe Philip har tidligere rørt ved

problemet omkring seksualvejledningen, sidst ved første behandling af lovforslaget om svangerskabshygiejne og fødselshjælp, og dette problem vil jeg gerne gøre opmærksom på. Men vi er fra det radikale venstre positivt indstillet over for lovforslagets intentioner og går gerne ind i et udvalgsarbejde herom.

Hagen Hagensen (KF):

Det er nødvendigt, at der lovgives på dette felt, således at man får klaring over, hvordan forholdene fremover skal ordnes. Det er også naturligt, at der gives en valgfrihed, men på den anden side er det også et spørgsmål, om man ikke, i hvert fald hvad faderskabssager angår, burde samle anmeldelserne ét sted for derefter at sprede dem, idet jeg godt kan se, at der kan være grund til, at man ikke skal kunne forlange, at den pågældende skal have sin sag behandlet i hjemstedskommunen. Men jeg tror, det vil gå ud over det samlede billede, hvis vi ikke har ét sted, hvor man registrerer alt, og jeg kunne i den forbindelse måske tænke mig, man opretholdt denne ordning, at det var til politimesteren, man gav den første besked, og derefter var valgfriheden til stede med hensyn til, hvor sagen videre skulle behandles.

Noget tilsvarende kan måske gøre sig gældende for nogle af de andre lovbestemmelers vedkommende, men jeg tror, det egner sig bedst til drøftelse i udvalget. I øvrigt trænger loven rent sprogligt til at blive så klar, at alle kan forstå, hvortil det er, de skal rette henvendelsen. Det er den ikke i øjeblikket. Der er mange mennesker, der har kunnet finde ud af meget i denne verden, også de forhold, som denne lovgivning rører ved, men på den anden side skulle de også gerne vide, hvor de kan få bistanden og hjælpen bagefter.

Ebba Strange (SF):

Jeg kan erklære mig enig med den sidste ordfører, hr. Hagen Hagensen, om, at det er meget vigtigt, at denne lovtækt bliver så klar og tydelig, at ikke én af dem, der måtte blive omfattet af den, er i tvivl om, hvad det er, der står i den.

Jeg er også enig i, at begreberne socialcenter og socialudvalg — er det primær-

[Ebba Strange.]

kommune, er det amtskommune, det her handler om? — godt kan være lidt vanskelige at finde ud af selv for os, der måske er vant til at læse lovtekster, og derfor er jeg helt uenig med hr. Hjortnæs, når han mener, at dette lovforslag kan gå direkte til anden behandling. Tværtimod mener jeg, der er flere ting i det, som kræver udvalgsbehandling, og jeg har et par ting, som jeg godt vil henlede justitsministerens opmærksomhed på og bede om svar på enten i dag, eller når vi får forslaget til udvalgsbehandling.

Det område, vi beskæftiger os med, er et meget ømtåleligt område, fordi det vedrører kvinder, der er i en meget belastet situation, og derfor er det vigtigt, at vi er omhyggelige netop med dette lovforslag.

Stort set har ministeren valgt at overføre de eksisterende paragraffer nogenlunde uændrede, men der er dog sket et par ændringer, som jeg godt vil kommentere.

I den nugældende lov er der en regel om, at overvrigheden kan fritage en kvinde for pligten til at opgive faderens navn. Så vidt jeg kan se, er denne regel udgået i det foreliggende lovforslag. Om det så bare er, fordi dette stk. 2 skal blive stående, ved jeg ikke, men jeg vil i hvert fald gerne spørge justitsministeren, om stk. 2 i § 10 i lov om børns retsstilling skal blive stående eller man har tænkt sig, at det skal gå ud.

Det er jo et meget vigtigt spørgsmål, spørgsmålet om, hvorvidt en kvinde skal opgive en faders navn eller hun ikke skal, og jeg vil afvente justitsministerens svar, inden jeg giver mig ud i en debat om det.

Endvidere er det, så vidt jeg kan se, sådan, at i spørgsmålet om svangerskabsafbrydelse skal anmodningen rettes til amtets social- og sundhedscenter. Der er ikke åbnet mulighed for, at anmodningen kan rettes til primærkommunernes sociale udvalg. Jeg vil godt spørge, hvilke overvejelser der ligger bag her. Det er jo sådan, at foruden København og Frederiksberg har vi også rundt om i landet andre store kommuner med et forholdsvis veldrevet socialvæsen, og jeg kunne godt tænke mig, at nogle af disse store kommuner kunne varetage den opgave, det er at tage stilling til svangerskabsafbrydelsesansøgninger, så man i de tilfælde ikke behøvede at gå til amtskommunen.

Jeg synes, det er meget vigtigt, at kvinden får den valgfrihed, der ligger i, at man enten kan gå til sin egen læge, til amtskommunen eller til sin egen kommune.

Det er altså de to ting, jeg gerne vil spørge om: er det rigtigt, at man med hensyn til svangerskabsafbrydelse ikke kan henvende sig til sin primærkommune? Og er det justitsministerens mening, at bestemmelsen om at fritage moderen for at give oplysning om faderens navn skal udgå af den nye lov?

Inge Krogh (KrF):

Som nævnt er dette lovforslag en følge af, at bistandsloven sandsynligvis træder i kraft til næste år. Vi ser med glæde, at det i faderskabssager er sådan, at kvinden har mulighed for at vælge. Hun kan vælge mellem det at henvende sig til det lokale sociale udvalg, til amtets socialcenter eller til politimesteren. Derimod er vi, ligesom den foregående taler, meget bekymrede over, at der angående rådgivning ved eller behandling af abortsagerne kun er mulighed for at komme enten til lægen eller til amtskommunens socialcenter.

Kristeligt folkeparti har fremsat et lovforslag om obligatorisk rådgivning ved abort og vil derfor meget gerne have, at der bliver mulighed for også ved de lokale sociale udvalg at foretage en rådgivning. Så vidt jeg kan se, er der egentlig i dette lovudkast kun taget højde for, at der skal være rådgivning, når det er over 12. uge eller der er tale om åndssvaghed eller sindssygdom.

Hanne Reintoft (DKP):

Som det er sagt mange gange og også fremgået af et ændringsforslag til bistandsloven, er vi principielt imod, at vi nedlægger mødrehjælpsinstitutionerne.

Jeg synes også, at de områder, der omtales her, meget tydeligt viser, at det er uhenigtsmæssigt, fordi mødrehjælpen netop på disse punkter har ydet god rådgivning og service og absolut har en ekspertviden, som jeg er bange for går til, når man decentraliserer.

Men når det skal være, og det skal det jo, vil jeg sige, at med hensyn til behandlingen af faderskabssager er det nok en beskedent fordel for den pågældende kvinde, at hun

[Hanne Reintoft.]

kan vælge mellem primærkommune og amtskommune, selv om vi selvfølgelig får en del dobbeltadministration med det. Men jeg vil godt vide helt nøjagtigt, hvad ministeren havde tænkt sig med hensyn til oplysning om det, for jeg har en formodning om, at mange kvinder nødigt vil i primærkommunen, ikke mindst ude i de lidt mindre kommuner, og skal hun i primærkommunen for at få besked om, at hun også kan gå til amtskommunen, tror jeg ikke, det får den fordel, hvis hun ønsker anonymitet, som vi måske kunne sikre hende ved at give hende valgfriheden. Derfor vil jeg gerne have, at vi lige får det klaret. Det er måske mere egnet til behandling i udvalg, men jeg synes i hvert fald, der her er et lille problem.

Vi kan godt — i modsætning til fru Ebba Strange — acceptere, at det skal være amtskommunen, der skal administrere svangerskabslov og sterilisationslov. Her er jeg for min del en lille smule bekymret ved valgfriheden, for er der noget, der har redet abortbedømmelserne i dette land, har det været uensartet praksis. Vi har haft så forskellig praksis fra Hjørring til København osv., og jeg er lidt bange for at dele det op på flere forskellige institutioner, fordi jeg tror, det så vil hæmme os fremover.

Abel (CD):

Mit parti er desværre ikke repræsenteret i socialudvalget, men vi synes, det er interessante spørgsmål, som har været rejst af flere af ordførerne, og vi glæder os til at følge udvalgets arbejde og se besvarelsen af disse spørgsmål i den betænkning, som kommer fra udvalget.

I modsætning til fru Hanne Reintoft har vi i mit parti principielt intet imod, at man nedlægger mødrehjælpinstitutionerne. Jeg synes, at det blot er en følge af bistandsloven, og vi kan tilslutte os.

Justitsministeren (Orla Møller):

Fru Elsebeth Kock-Petersen stillede mig et spørgsmål angående problemerne omkring adoptionerne, og hertil vil jeg gerne sige to ting ganske kort.

Den nuværende adoptionslov rummer regler om fastsættelse af adoptionssagers behandling rent administrativt. Det vil sige,

at de problemer, man kan komme til at stå over for, kan klares, indtil — og det er det andet, jeg gerne vil have lov at sige — man på grundlag af den betænkning, der er kommet fra ministeriets adoptionsudvalg, vil være i stand til at fremsætte et forslag om adoptionslov. Vi har den forhåbning i ministeriet, at det vil kunne ske engang i løbet af folketingsåret 1975-76.

Til fru Ebba Strange kan jeg sige, at hvis jeg er i stand til at læse det, der står i lovforslaget, så betyder det, at stk. 2 bliver stående, og dermed skulle problemet altså være ude af verden.

Jeg har den samme opfattelse som fru Hanne Reintoft, jeg tror, at det vil være rigtigt at fastholde, at man henvender sig til amtskommunen i forbindelse med svangerskabsafbrydelser, også på grund af denne større mulighed for den ensartede praksis. Men det er da naturligt, at rejses der problemer her ved begyndelsen af behandlingen af lovforslaget, er jeg parat til at drøfte dem videre i udvalget.

Fru Hanne Reintoft stillede mig også et direkte spørgsmål om mulighederne for at give oplysning om disse valgmuligheder. Jeg er fuldstændig klar over, at vi bliver nødt til at drøfte yderligere, hvordan vi kan give oplysning om disse muligheder. Der er jo nemlig ikke noget ved, rent ud sagt at give en mulighed for anonymitet, hvis de pågældende ikke får noget at vide om, at man kan klare sagen på denne måde. Jeg står dog ikke med noget konkret forslag i dag om, hvordan dette kan lade sig gøre, men også det spørgsmål er jeg indstillet på at være med til en drøftelse af i udvalget ligesom alle de øvrige.

Jeg vil gerne takke for en meget stærk tilslutning og håbe på et hurtigt udvalgsarbejde.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om foranstaltninger til tuberkulosens bekæmpelse.

(Lovforslag nr. 77. Fremsat 26/2 75).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Thomas Have (S):

Ved denne behandling af forslag til lov om ændring af lov om foranstaltninger til tuberkulosens bekæmpelse kan der efter min opfattelse være anledning til at glæde sig over de gode resultater, der er opnået på dette område, resultater, som har været så gode, at man nu kan overveje at reducere antallet af de årlige tuberkuloseundersøgelser.

Tuberkulose sygdommen var jo tidligere meget udbredt, og helbredelsesmulighederne var dårlige, men på grund af de fremskridt, der er sket inden for lægevidenskaben, er der i vore dage kun få, som rammes af denne sygdom. Det oplyses således i betænkningen, at dødeligheden af lungetuberkulose fra århundredskiftet op til i dag er reduceret med 99 pct., fra 1,5 til 0,01 pr. 1000, og sygeligheden af lungetuberkulose, der jo vurderes ud fra tilgangen af nye tilfælde, er fra 1921 til 1971 reduceret med 92 pct., fra 1,5 til 0,1 pr. 1000. På det grundlag skulle der nu være mulighed for at reducere antallet af de årlige undersøgelser, der foretages. Det er opgjort til, at det i øjeblikket drejer sig om ca. 937.000 årlige tuberkuloseundersøgelser, og efter det forslag, der er udarbejdet med de nye retningslinjer, vil dette antal kunne nedsættes til ca. 269.000 eller en reduktion med ca. 70 pct. af de nuværende undersøgelser omfang.

Sundhedsstyrelsen har tiltrådt den konklusion, man er kommet til i betænkningen, og det er altså lovforslagets hensigt at skabe den lovgivningsmæssige baggrund for, at man kan få foretaget en sådan reduktion i undersøgelsernes omfang. Det er klart, at der under udvalgsarbejdet kan være anledning til at stille en hel del spørgsmål, men jeg skal her ved første behandling indskrænke mig til at pege på, at hvis hensigten med denne lovændring nås, skulle der også være mulighed for ved nedsættelsen af antallet af undersøgelser med de omtalte 70

pct. at opnå betydelige besparelser. Det er oplyst ved fremsættelsen, at det kan dreje sig om godt og vel 14 mill. kr. i 1972-prisniveauet, og disse besparelser vil i det væsentlige hidrøre fra sparede lønudgifter. Det er imidlertid klart, at denne virkning ikke opnås øjeblikkeligt, men kun i den udstrækning der bliver mulighed for at frigøre det personale, der er berørt af disse ting.

Jeg skal med disse bemærkninger anbefale lovforsaget til velvillig behandling her i tinget på mit partis vegne.

Anna Dorith Skriver (V):

Der kan siges meget negativt om samfundet i dag, og det gør vi jo også af og til fra denne talerstol. En ting må vi imidlertid konstatere som noget meget glædeligt for hele samfundet og for den enkelte familie, og det er, at bekæmpelsen af tuberkulosen nu er lykkedes i så høj grad, at vi med god samvittighed kan ændre de helt store kollektive undersøgelser til de mere målrettede, omfattende de mest udsatte befolkningsgrupper.

Den betænkning, som et udvalg, nedsat af sundhedsstyrelsen december 1972, har afgivet, siger meget klart, at man i fremtiden bør koncentrere sig om dels de såkaldte risikogrupper, dels smittefaregrupperne.

Til risikogrupperne hører først og fremmest tidligere patienter og deres kontakter, desuden fremmedarbejdere og enlige ældre mænd i hovedstadsområdet. Smittefaregrupperne omfatter personale i institutioner med små og spæde børn, den omfatter sygehuspersonale, hjemmehjælpere, husmoder afløser, hjemmesygeplejersker og beskæftigede i levnedsmiddelindustrien og desuden præster og jordemødre.

Lovforslaget overlader til indenrigsministeren at fastsætte nærmere regler for bekæmpelsen af tuberkulose og til sundhedsstyrelsen at bestemme, hvilke grupper og personer der skal tuberkuloseundersøges. Loven er altså en rammelov, og det indebærer selvfølgelig også, at ministeren kan forstærke bekæmpelsen af sygdommen, hvis det mod forventning viser sig at være nødvendigt.

Venstre kan anbefale lovforslaget.

Erlendsson (FP):

Det var Koch i Berlin, der for små 100 år